

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Insérati: Enostopna petič vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Zmaga v Nemški Avstriji.

V Nemški Avstriji je izvojeval socializem velikansko zmago. Mogočni nemški Nationalverband je razbit in uničen. Stranka, ki je štela v stari zbornici okoli 100 poslancev, je rešila komaj 28 mandatov. Tudi krščanski socialci se tračajo iz volilnega boja znatno oslabiljeni. Socialna demokracija pa je svoje mandate bolj kot podvojila in prihaja v novo zbornico kot najmočnejša stranka, ki bo imela skoro toliko poslancev kot vse liberalne in krščanske socialne stranke skupaj.

Prvi del prebivalstva bivše Avstrije je izrekel o povzročiteljih neizmernega gorja, ki ga preživljamo šest let in ki leži še danes s svinčeno težo na srcu in duši, svojo sodbo. Sodili so moške, ki so se vrnili iz strelnih jarkov in našli doma stradajoče družine, kojim niti pomagati ne morejo, ker je uničilo teh šest let brezglavega in zločinskega vladanja trgovino, industrijo in obrt in odvzelo ljudem vse prilike za delo in zaslužek. Žene, ki so postale v teh grozljivih letih trpljenja politično zrele, so tudi volile. Najširše množice so oddale svoje glasove in izrekle sodbo in obsodbo.

Kako se na svetu vse čudno izpreminja! Naglo so padli jekleni mogotci, ki so hoteli zatreti ljubezen in pravico in ki so se zdeli človeku vsega mogočni!

Različna avstrijska Veličanstva, kojih podpisi so gnali milijone v bedo in obup in ki so strahovali s svojih visokih prestolov z rablji in vislicami delovno ljudstvo in cele narode, so propadli in na razvalinah njih veličanstva ni ostalo nič drugega, kot strašna ljudska sodba. In tudi njih lakaje in pomagače — vojne dobičkarje, birokrate in dvorne svetnike je ljudstvo obsodilo. In ž njimi je obsodilo ves družabni red, ki je mogel roditi take sadove. Kapitalistična družba je zadobila pri volitvah v Nemški Avstriji težak udarec. V parlamentu bodo odločevali smrtni sovražniki tega družabnega reda. In ta parlament bo v resnici zakonodajna skupščina, nositelj državne moči in volje. Zato se bliža v Nemški Avstriji nov svet, svet kakor ga zamišljajo voditelji socialne demokracije, svojemu uresničenju.

Največji je bil volilni uspeh socialne demokracije na Dunaju. Tam so dobili njeni kandidati nad pol milijona glasov. To je armada, kakor si je človek skoro predstavljati ne more. Toliko kot je bilo na Kranjskem vsega prebivalstva z otroci vred, stoji v enem samem mestu v socialistični armadi. Nad dve tretjini vseh glasov je bilo oddanih na Dunaju za njene kandidatke.

Tudi na deželi se kaže napredovanje na vsej črti. Dejstvo, da je dobila na Koroškem socialistična stranka 90.000 glasov, nam jasno kaže, da socializem zmaguje in da stoji zmagovalno pred vrati naše ožje domovine. Kaj pravimo pred vrati? Zavedamo se, da se je tudi pri nas v težki in visoki šoli vojne marsikaj izpremenilo. Ako bodo stali vsi naši delavci krepko na svojem mestu, triumfalna pot socializma ne more obstati na naši severni meji.

Mi danes, če se oziramo na čuvstvovanje mas, nismo več ona mala in šibka stranka, kot smo bili pred vojno. Danes socializem tudi pri nas ni več od vsega sveta obsojena kriva vera, ampak splošno priznani evangelijski pravice, resnice in svobode. Marsikdo izmed starih bojnikov socialne demokracije se bo oddahnil in premotril težko pot, ki je za nami.

Ko smo se zbirali pred desetletji, od vsega sveta prezirani, brez sredstev, samo s silno vero v srcu, da je naša stvar dobra — ali smo verjeli takrat, da je ta vera tako silna, da bo predstavljala gore?

Ko je stal Friderik Adler pred sodnjim stolom — ali smo mogli takrat upati, da pojde v parlament v tako kratkem času kot eden zastopnikov dunajskega mesta? Vemo, da jih je bilo dosti, ki so dvomili in bili v strahu pred tem, kar vstvarja sila. A duh je strl silo, kakor nam je prorokoval naš pesnik — prorok.

Ko občudujemo uspeh nemške socialne demokracije in se radujemo nad njim, pa ne smemo pozabiti enega. Vse to ni moglo biti uspeh samega hipnega razpoloženja. Za tem je dolgoletno smotreno in vztrajno kulturno in organizatorično delo.

Tu nam je bila nemška stranka učiteljska in vodnica. Bila je kot taka mnogo pred nami. Pri nas je treba še mnogo zamujenega popraviti, mnogo nedozidanega dovršiti. Trdega dela bo še treba. Vse, kar vas je najboljših med nami, vse, kar vas je kovačev, vabimo na to delo. Vse malenkostne osebnosti morajo v tem velikem času v ozadje. Vsak pojav samovolje in nediscipline se mora zatreti. Naše vrste se morajo skleniti trdno kot armada in kot ena družina. To hočemo, ker hočemo doseči tudi za naše delovno ljudstvo veliki dan vstajenja.

Važno za vojake, invalide, vdove in sirote.

I. Pristojbine vojakom, ki gredo na zdravstveni dopust.

Za ono moštvo, ki je poslano v svrhu pravočasne in hitre izpraznitve bolnic na dopust iz zdravstvenih ozirov iz bolnice, velja odlok bivšega c. i. kr. vojn. ministra od dne 1./4. 1918, odd. 14., št. 4240.

Prosilec ima pravico do dnevnega pavšala 3 kron.

Ta pavšal se pri dopustih do štirih tednov za ves čas dopusta (to je 28 dni) izplača vnaprej pred odhodom. Znesek izplača bolnica, ki pošlje moža na zdravstveni dopust. Če traja dopust več kakor štiri tedne, dobi moštvo te pristojbine naknadno pri kadru, pri katerem se ima javiti po preteku dopusta. Na prošnjo pa ti kadri lahko znesek tudi mesečno pošljejo prosilecu na dopustu po pošti.

Ta pavšal 3 kron na dan, gre tudi možu, ki je poslan na zdravstveni dopust do treh mesecev iz kakega okrevališča (oddelek za rekonvalescente).

Če vojak na kakem zdravstvenem dopustu potrebuje zdravnika, naj se poda v bližnjo vojaško bolnico, ali pa v bolnico Rudečega križa.

II. Pristojbine vojakom, ki se vračajo iz Ruskega ujetništva.

Vojaki, ki se vrnejo iz ruskega ujetništva, dobe vse pristojbine za čas ujetništva. Gredo naj se radi tega zgledajo k gospodarskemu uradu pristojnega polka. Ako pa ta polk ni sedaj v našem ozemlju, naj se obrnejo oni od bivše skupne vojske (infanterija) k ljubljanskemu pešpolku, oni bivšega domobranstva k slov. plan. polku, a oni od topništva k topniškemu poveljstvu v Ljubljani. Pripadniki bivšega 97. pp. naj to opravijo pismeno na tržaški peš polk v Mariboru.

III. Civilna obleka odpuščenih vojakov.

Če se je civilna obleka izgubila ali pa iz kakega drugega vzroka ni dosežna, se ima možu porabna vojaška obleka kot nadomestek izročiti. Je bil torej mož od svoje vojaške oblasti s porabno vojaško obleko odpuščen ali se je s tako z bojišča vrnil, nima več pravice do odškodnine, ker že ista obleka kot nadomestek velja.

Ako je mož svojo civilno obleko pri katerem krdelu v območju Slovenije shranil, se ima osebno, pismeno ali po kakem zaupniku na dotično krdelo obrniti ter tam svojo obleko

prevzeti. Če obleke ni več tam, lahko prizadeti s tozadevnim potrdilom pri oblasti, katera ga je odpustila, odškodnino zahteva.

Ako je pa krdelo, pri katerem se je obleka shranila, izven območja Slovenije (v Nemški Avstriji itd.), ima prosilec prošnji za odškodnino priložiti izjavo, da je svojo civilno obleko svoječasno pri vojaški upravi shranil ter je ni več vrnjene dobil; tako izjavo ima pristojna občina in orožništvo potrditi. Razen potrdila, oziroma izjave, da se je obleka izgubila, se ima prošnji priložiti tudi potrdilo, da se je vojaška obleka resnično vojaški upravi vrnila; ta potrdila izdaja dotično poveljstvo, katero je vojaško obleko prevzelo. Tako opremljene prošnje se naj potom občinskih uradov vojaški intendanci v Ljubljani pošiljajo.

Upravičene prošnje se bodo upoštevale ter bo deželna vlada, oziroma vojaška uprava odškodnino v denarju do največ 80 kron ali pa civilno obleko v natura poravnala.

IV. Pokojnine invalidov, vojaških vdov in sirot in vojaških vpokojencev za februar.

Vsem tem osebam izplačuje pokojnine, invalidnine i preskrbovalnine še vedno penzijska likvidatura na Dunaju.

Za mesec februar so bile že pripravljene vse izkaznice, da se izplačajo kakor doslej potom poštne hranilnice na Dunaju. Ker pa je promet dunajske hranilnice za našo državo bil ravnokar ustavljen, se je naša vlada potrudila, da se ti zneski vendar pošljejo potom dunajske poštne hranilnice, kar se bo zgodilo v nekaj dneh. Zato naj nihče ne pošilja pritožb na Dunaj, ali na vlado v Ljubljani, ampak naj potrpi nekaj dni.

V. Zaostale pokojnine invalidov, vdov in sirot.

Penzijska likvidatura na Dunaju izplačuje potom poštne hranilnice na Dunaju tudi vse zaostale pokojnine še vedno vojakom, vdovam in sirotam in invalidom. Pri ogromnem številu teh oseb in vsled pomanjkanja uradniških moči, pa vendar marsikdo ni dobil penzije že več mesecev. Komur se res mudi za denar in ne more počakati, naj svojo pokojninsko polo in zadnji odrezek poštne nakaznice pošlje na „Komisijo za preskrbo vračajočih se vojakov“ v Ljubljani Turjaški trg št. 4. Navede naj natančen naslov in za katere mesece ima dobiti še pokojnino. Vsi dopisi glede zaostalih penzij, naj se pošiljajo samo tej komisiji, ne pa povjereništvu za socialnu skrb ali Konzularni agenturi na Dunaju. Pri tej komisiji naj se oglašijo tudi stranke, ki prihajajo v teh zadevah v Ljubljano.

VI. Podpora vojakom, ki so odpušteni od vojaške službe.

Ob odhodu iz vojaške službe je marsikak vojak popolnoma brez sredstev; če je iz zasedenega ozemlja, tudi nima nikamor iti. Da se pomaga takim vojakom za prvo silo, dokler ne dobe primerne dela, se jim bodo ob dopustu iz vojaške službe izplačevali pri pristojnih vojaških oddelkih prispevki za preživljanje vsaj za en teden.

VII. Trafike.

Trafike ne splošno še niso razpisane. Zato naj vojni slepci, invalidi in svojci padlih, ki mislijo prositi za trafike, ne vlagajo že sedaj svojih prošenj. Razpis posameznih trafik po celi Sloveniji bo objavljen v časopisih. Tedaj bodo razglašeni tudi vsi pogoji in navodila za sestavo prošenj. Takrat bo šele pravi čas za vlaganje.

Deželna vlada za Slovenijo, povjereništvu za socialno skrb.

Agitirajte za soc. dem. časopisje!

Veter in vihar ter dogodki na Jesenicah.

Na Jesenicah je prišlo do dogodkov, ki jih v tem trenutku nisem bil vesel. Ne glede na to, da sem imel o koalicijski svobodi vedno drugačne pojme kot so mi jih vbijali v glavo prejšnje čase moji krščansko socialni prijatelji z Jesenic, mislim, da danes ni čas, da bi vračali milo za drago. Peljal sem se na Jesenice, da stvar preiščem. In pokazalo se je, da se tudi z našimi tamošnjimi zaupniki popolnoma strinjamo. Do jeseniških dogodkov je prišlo samo od sebe, in sicer ne brez tehtnih vzrokov. Krščansko socialni agitatorji so začeli na Jesenicah z agitacijo v zavesti, da bodo v kratkem rabili volilne armade, ki so jih na Jesenicah izgubili, ker jim je delavstvo, izučeno po vojnih izkušnjah, obrnilo hrbet. In začeli so tako, kot so bili vedno vajeni. S sumničanjem tukajšnjega socialističnega delavstva! Ne agitacija sama, ampak način agitacije je delavstvo tako razburilo, da je poseglo po sredstvih, ki jih nismo uvedli na Jesenice mi. Nasprotno! Krščansko socialna stranka je tukaj delavstvo učila, kako je treba izrabiti kot večinska stranka moč. Mi smo na Jesenicah naglo napredovali in delavske mase živijo deloma še pod vtiskom naukov, ki so na Slovenskem in na Jesenicah vedno veljali. Te vrstice naj povedo vsakemu, kdo je sejal veter in kdo žanje vihar.

Gospod Rozman je nastopal v delavnici prav po svojih starih manirah. Tik pred dogodkom je izzival: »Kdo pa meni kaj more? jaz sem od vlade nastavljen. Če imate korajžo in moč, pa me vrzite ven!« In zgodilo se mu je, kar je želel — in sicer bodi povedano, v čast našega delavstva — na popolnoma lep način, ne tako, kot bi morda to Rozmanovi ljudje naredili.

Gospoda Rozmana poznamo že dalje časa. Tudi tovarna ga je že zapodila, ker je delo zanemarjal, kako zanemarjal, bomo že še o priliki povedali. Zato je pa tem pridneje agitiral. In sredstvo agitacije je bil zanj vedno teror.

Ali se še spominjate na leto 1901? Takrat je kandidiral sodrug Jože Kopač in vi ste izdali parolo, da boste vrgli vsakogar s stanovanja, kdor bo volil socialistično. Torej stanovanja ste odpovedovali tistim, ki so hoteli vršiti svoje državljanske pravice.

Takrat ste sejali veter. Se še spominjate, gospodje, kako ste silili leta 1904. delavstvo na političen štrajk; takrat, ko sta se sprla Lukman in dr. Šusteršič, in ko je slednji zagrozil: na Jesenicah se vidimo.

In končno ona stvar leta 1914. Prvega maja smo imeli shod z dnevnim redom: Proti oboroževanju in proti vojni. Tedaj ste nahujskali radovljiskega okrajnega glavarja, da nam je pol ure pred začetkom shoda istega prepoval. Ko se je vršil vključ temu shodu po § 2., ste šli po štiri orožnike. Odpeljali so me raz odra, ovadili me orožnikom veleizdaje. Prišel sem pred sodnijo v Kranjsko goro. Tam so me sicer oprostili in državni pravdnik se je zgrajal nad takim postopanjem. A take stvari se ne pozabijo.

Da ne govorim o tem, kar ste počenjali ob izbruhu vojne. Vsak vam je bil izdajalec. Spominjam se še in sem tudi na shodu na Jesenicah povedal, kaj se mi je pripetilo v Radovljici. Mati je jokala za odhajajočim sinom in kaplan jo je tolažil: »Mamica, le potolažite se! Srbe pokoljemo v 14. dneh. Potem pa pridejo na vrsto jeseniški brezverci, tisti sociji.« Kako se naj to brez sledu pozabi? In kako naj vpliva, ako hočete danes, ko ste zadobili po avstrijskem polomu zopet malo sape, zopet ščuvati? Če se obnaša gospod Rozman kot največji patrijot — on, ki je pekel med vojno bel kruh za ujetnike, imel svojo pekovsko obrt in slaščičarno, skratka, ki je bil človek, pri kojem smo opazili, da je dober računar, da pa ni imel ne trohice prave požrtvovalnosti in domoljubja.

Težko je sicer, če se mora človek vživeti, dasi je bil morda družega vaje v položaj. Kakor je danes. A to bo treba. Ljudstvo je v vojni izpregledalo in stoji v ogromni večini za nami. In za nami ostanejo. V naši organizaciji so ljudje, ki izdelujejo jeklo. Tudi organizacija je jeklena, ter se ne bo dala razbiti. Mi se Vaše agitacije ne bojimo in ne rabimo proti njej terorja. Če pa se prigodi tu pa tam kak pripetljajček, čemu vzeti stvar tako tragično? Žanjete, kar ste sejali. Ljudje delajo danes še tako, kot jih je učil Šusteršičev režim. Koalicijska svoboda pa ni v nevarnosti in bo tem manj, čim globlje bo ljudstvo prožeto od socialistične misli.

Ignacij Mihevc.

Politični pregled.

= **Prevoz živil preko Slovenije za Čehoslovake in Nemško Avstrijo** je naletel na ovire. Italijani se izgovarjajo, da ni vagonov in lokomotiv, ki bi jih morala deloma posoditi Slovenija. Glavna krivda pa tiči v tem, da je nerodnost italijanske železniške uprave s svojim ravnanjem povzročila nered v prometu. Ententa zahteva odločno, da se prevoz izvede. Vršila so se v tem pogledu pogajanja in je upati, da so dospela do ugodnega zaključka.

= **Napetost med Nemško Avstrijo in Italijo.** Dunaj, 20. (Lj. k. u.) Čehosl. tisk. urad poroča: Kakor doznavamo iz vira, ki je v zvezi z antanto, je Italija nemško-avstrijski vladi poslala noto, kjer zahteva, da mora glasom pogojev za premirje do prihodnjega torka oddati obljubljenе lokomotive in vagone, ker sicer bo ostreje nastopala.

= **Stavka železničarjev in kovinarjev grozi v Budimpešti.** Budimpešta, 20. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča ogrski kor. urad: Predstojništvo železninskih in kovinskih delavcev je v današnji seji sklenilo, začeti jutri stavko zaradi demonstracij, ki so jih komunisti uprizorili zoper socialno demokratični organ »Nepszava«.

= **Nemško avstrijski komunisti.** Dunaj, 21. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Osrednje glasilo nemško-avstrijske komunistične stranke »Sociale Revolution« pravi v svojem daljšem uvodniku, da od ravnokar izvoljene narodne skupščine proletariat nima ničesar pričakovati, kar se dozdeva, da je glavni smoter, za katerim streme komunisti, namreč socializacija države, nedosegljiv. Članek končuje s pozivom, naj se izvede povsod nove volitve delavskih in vojaških kakor tudi svetov ubožnih kmetov, ki naj se združijo v kongres. Naloga tega kongresa naj bi bila, da nastopi kot edino upravičena korporacija za zakonodajstvo, za delavstvo proti narodni skupščini.

= **Nemiri v Budimpešti proti socialistom.** Budimpešta, 20. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča ogrski kor. urad: Brezposelni so imeli danes v redutnem poslopju zborovanje, ki se ga je udeležilo približno 3 do 4000 ljudi. Po zborovanju je odšla tisočglava množica pred uredništvo soc. demokratičnega lista »Nepszava« v ulici Contyjevji, razgrajala proti listu in grčila socialno-demokratično stranko; redarji so poizkusili razkropiti množico. Nenadoma nekdo ustrelil iz okna sosednje hiše. Začelo se je splošno streljanje. Pozneje so metali tudi ročne granate, ki so ranile več ljudi. Mrtvi so bili baje 4, ranjenih pa 24; razen 2 so vse te žrtve člani redarstva. Med ranjenimi imajo 4 tako težke rane, da bodo komaj živeli do jutri. Nekaj minut po streljanju je dospel velik vojaški in redarski oddelek in zaprl ceste v okolici; nato se je polagoma vrnil mir. Ogrska deželna stranka komunistov najodločnejše trdi, da se ni udeležila teh demonstracij.

= **Proti komunistom v Budimpešti.** Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Varstvena oblast je ukrenila za danes vse potrebno, da se ohrani mir, tudi ako bi komunisti poskušali uprizoriti izgrede ali celo »puč«. Že v ranih urah je vojaštvo in redarstvo zasedlo vsa javna poslopja in mostove. Ako bi komunisti nameravali po zborovanju, določenem na 10. uro dop., korakati proti Budi, se bo to na vsak način skušalo preprečiti. Tudi na trgu pred parlamentom je velika množica vojakov. Zaupniki železarskih in kovinarskih strokovnih organizacij so tekem nocojšnje noči sklenili, stopiti ob 8. uri zjutraj v vzajemnostno stavko za socialno demokratično stranko, njeno glasilo »Nepszava« in vojnega ministra Böhma. V vseh obratih počiva delo. Na trgu pred parlamentom bodo zborovali komunisti, kakor tudi vladi prijazne delavske organizacije. Upravičena je bojazen, da pride tamkaj do hudih spopadov med obema strankama. Bančnega ravnatelja so oropali za 30 bankovcev po 10.000 kron. Kolovodjo komunistov, Belo Kuhna, ki je bil ponoči aretiran je vojaška eskorta ubila. 42 drugih vodij komunistov so zaprli danes.

= **Clemenceaujevo stanje.** Pariz, 20. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Oseba iz okolice Clemenceauja se je izjavila napram zastopniku »Tempsa«, da je Clemenceaujeva rana resnejša, kakor se misli, da pa je vendar stanje bolnikovo z ozirom na težko rano zelo povoljno. Zacetljenje takih ran se je že večkrat opazalo. Jutri ali najdalje pojutrišnjem bo mogel ministrski predsednik že delovati z Balfourjem. »Agence Havas« poroča: Ministrski predsednik je noč

prestal dobro in sprejel danes dopoldne med drugimi tudi ministra za zunanje stvari Pichona. Zdravniško izvestje, ki je bilo izdano ob enajstih ima nastopno vsebino: Krvavi kašelj, ki se je pojavil pri bolniku ob eni ponoči znači, da je kroglja vdrla v pljuča. Röntgeniziranje je dognalo, da tiči kroglja med desnimi in levimi pljučami. Splošno počutje je zelo povoljno. Temperatura 36,9, utrip 72. apetit normalen.

= **Preganjanje komunistov na Francoskem.** Pariz, 21. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Agence Havas«: Davi je zaslišal preiskovalni sodnik napadalca. Emil Cotin se je branil izpovedati, češ, da je utrujen. Nato je zaslišal preiskovalni sodnik več očitilcev atentata. Policija je v stanovanjih anarhistov in boljševikov izvršila hišne preiskave. Te preiskave so bile natančno izvršene, posebno v prostorih komunistov in anarhistov. Vsled teh preiskovanj je dobil stotnik Grobault nalog, da postopa proti več osebam in proti celi vrsti anarhistov, ki so v zadnjem času razvijali aktivno propagando. Napadalec je stal v tesni zvezi s člani komunistične zveze.

= **Boljševiki v Boltropi.** Berlin, 21. februarja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Berliner Tageblatt« iz Essena: Po vestih iz Boltropa so zasedli boljševiki mesto ter je odrezali od vsakega prometa. Pri večerajšnjih bojih je bilo 15 oseb usmrčenih. Večina ranjencev je na strani braniteljev mesta, ter na strani meščanske brambe in policijskih uradnikov. Okrog 300 oseb, ki so se upirale zasedbi, so Spartakovci odgnali v Sterkrade.

= **Kredit v Nemčiji sprejeti.** Weimar, 20. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča: Nemška narodna skupščina je sprejela kreditno predlogo v 2. in 3. branju, dočim je odklonila vse izpreminjevalne predloge; proti so glasovali neodvisni socialni demokrati in nemška narodna ljudska stranka. Prihodnja seja jutri.

= **Churchill in Nemci.** London, 19. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po vesti Reuterjevega urada je Churchill izjavil v govoru pri zajutruku v Mansion house: Preskrbljeno je, da Nemčiji ne bo mogoče, za te generacije začeti revaršne vojne. Da se prepreči nova vojna in da se zagotovi poplačilo narejene škode, je treba imeti ob Renu nekaj časa močno in dobro organizirano brambo. Ta bramba naj bi ne bila vzpostavljena na temelju prostovoljnega sistema, marveč na temelju občne službene dolžnosti.

= **Angleži pravijo, da mora dobiti Nemčija »svobodo«.** London, 20. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: V svojem govoru v Mansien house je izjavil Churchill še: Leta 1919 se namerava obdržati približno 900.000 mož pod orožjem. Nemčija more plačati le, ako se ji zagotovi gospodarsko življenje. To ji ne bo mogoče, ako se izstrada po blokadi.

Zborovanje uradništva denarnih zavodov.

Dne 9. t. m. se je v obilnem številu zbralo uradništvo denarnih zavodov na slov. ozemlju SHS v Narodnem domu, da se porazgovori o svojem položaju in njegovem zboljšanju. Po pozdravnem nagovoru predsednika strokovne skupine g. Lenčka je poročal tovariš Hitler o položaju, v katerega je pahnila uradništvo denarnih zavodov vojna. Grafi se nova država, ki hoče biti srečna domovina vseh slojev. To pa se more doseči edinole s sodelovanjem vseh slojev na upostavitvi njenega notranjega ustroja in njenega organizatoričnega reda. Potrebo tega sodelovanja čutijo predvsem organizirane vrste delavstva, ki je že prav pridno na delu, da si ustvari in zagotovi one predpogoje, ki so mu potrebni, da si svoj položaj v novi državi izboljša. S proletarijatom se je zgibal tudi srednji stan in med tem v prvi vrsti uradništvo. Le-to je s svojimi stalnimi, draginji docela neprimernimi prejemki v vojnem času trpelo največ. Izvzeto ni bilo uradništvo denarnih zavodov. Brezčutnost kapitalizma, lastno podcenjevanje svojega dela in stanovska nesločnost so bili, ki so ga pod strahom bajoneta izkoriščali, kakor še nikoli. Dočim vidimo denarna podjetja danes na indeksu vojnih dobičkarjev, je njih uradništvo, ki je svojčas bilo na glasu, da je gmotno najbolje podprto in med uradniškimi vrstami najbolje plačano, gospodarsko popolnoma propalo. Draginjske doklade, nabavni prispevki, ki so se tu in tam priznavali, bili so le drobtinice, ki niso dosegle svojega namena. Ne manjka pa zavodov, ki svojemu uradništvu niti teh drobtinic niso privoščili. Odpadli so dopusti, delo se je pomnožilo, število uradništva

zmanjšalo, hrana je bila slaba in nezadostna, draginja nepremagljiva, vse to je povzročilo, da stoji danes uradništvo denarnih zavodov pred svetom obubožano, zadolženo, telesno oslabljeno, duševno zmučeno.

Po živalni vsestranski razpravi so se sprejele resolucije, ki pozivljajo uprave in politične stranke, da ugođe zahtevam uradništva, deželna vlada pa se naproša, da odredbenim potom štiti tudi uradništvo denarnih zavodov.

Tovariš Lenček je razpravljajal o izboljšanju stanovske organizacije. Poudarjal je, da zamore uradništvo doseči izpolnitev svojih zahtev le potom močne organizacije. Organizacija pa mora biti močna le, ako temelji na solidarnosti in stanovski zavesti vseh članov. Postavlja za vzgljed delavstvo, ki je z vztrajnim organizacijskim delom doseglo, da je danes gmotno bolje situirano kot uradništvo. Poudarja tudi potrebo intenzivnega zanimanja za socialno zakonodajo in finančno politiko države, ker je od tega tudi v veliki meri odvisen gmotni položaj uradništva. V teh vprašanjih potrebno je sodelovanje z drugimi organizacijami delojemalcev. Stavljajo predloge glede združitve vseh zasebnih uradnikov in uradnic na ozemlju SHS v enotno organizacijo. Po obširni debati o teh zadevah je bila sprejeta tudi resolucija, ki se izreka za sodelovanje s strokovnimi organizacijami delavstva. Sledil je na to občni zbor strokovne skupine uradništva denarnih zavodov v Društvu zasebnih uradnikov in uradnic ter so bili v odbor strokovne skupine izvoljeni: Gg. Sladonja, Koritzky, Flere, Deu, Hiter, Kristofič, Novak, Kuret, Skornjak, Lenček, Jakša, Jerič, Vidic, Plaskan in gdč. Vrinskele. — Izvolil se je na to odsek za sestavo enotne službene pragmatike in odsek za enotno ureditev penzijskega zavarovanja uradništva denarnih zavodov.

Spomin Vasa Pelagića.

Dne 14. t. m. je bilo 20 let, odkar je umrl v požarovaškem kazematu Vasa Pelagić. Zgodovina jugosl. socializma ne more prezreti tega imena. Pelagić je bil idealist, požrtvovalen za socialistično stvar in utopist svoje vrsti. Se danes veje duh njegovega idealizma in socialističnega navdušenja po Srbiji in Sremu med našimi sodrugji. Pelagić je bil naš prvobornik in mučenik za socialistično stvar. Rodil se je v Bosni 1838. l. in deloval kot arhimandrit in rektor bogoslovja v Banjaluki ne kot klerikalec, nego kot socialist, svobodnjak, nacionalni revolucionar in demokrat po celi Bosni in Hercegovini. Age in begi so ga tožili, da seje upor med „rajo“, ujeli so ga, okovali mu noge in roke in ga poslali v Carigrad, da ga obsodijo v suženstvo. Iz suženstva v Mali Aziji se mu je posrečilo zbežati preko Rusije na Ogersko. V Bački in Banatu je zopet neumorno nadaljeval svoje apostolsko delovanje za narodno pravo. Oblasti so ga prijele in ga obsodile na — vislice! On je na potu v mesto, kjer bi se naj izvršila obsodba, skočil iz železniškega voza in pobegel v Srbijo. Tu se je silno zameril duhovščini in birokraciji, ki ga je izgnala v Črno goro. Kot upravitelj narodnih šol je tudi tu nadaljeval svoje delo v duhu narodnega revolucionarstva in knez Nikola ga je odslovil. Za časa narodne vstaje v Bosni in Hercegovini je postal ustaš in organizator narodnih ustašev za narodno somoupravo, za narodno in politično svobodo. Ali ni mu uspelo započeto delo vsled raznih nakan kneza Milana. — Pelagić je posvetil vse svoje delo borbi za socializem. Napisal je več knjig, za katere je žel veliko preganjanja in bežati je moral celo dvakrat v Rumunijo. Izdal je več knjig: „Borba za oslobodjenje“, „Put una krst oko svijeta“, „Narodni učitelj“, „Nova nauka o javnoj nastavi“, „Slovenska unija in trojna unija Evrope“, „Socializam“, „Nauka i radnici“ i. t. d., v katerih se odkrito pojavlja kot socialist. Pelagić je bil slednjič silno preganjan in oblasti so ga celo dele v norišnico, odkoder so ga rešile narodne mase s silo 1. apr. 1893. Zatim je bil še dvakrat obsojen voljo svoje neumorne socialistične delavnosti. Umrl je 1899. l. kot mučenik za narodna prava.

Dopisi.

Iz Hrastnika. Prejeli smo zopet en dopis, tičoč o Dromeščena učiteljice g. Kobale. Ta neumorna, najboljša učiteljica, ki je 22 let vestno vršila svojo službo in že kravvo zaslužila pokojnino, je morala po grdem denuncianstvu od strani nekaternikov, ki jim ni všeč, da vsi ne trobijo v njihov rog, umakniti se »narodnjakom«, ki so svoje čase prav pridno zahajali v »Schützenheim«!

Tistim, ki so to povzročili, pa povemo, da naj jih bo sram!

St. Lampert pri Litiji. Iz St. Lamperta nam piše preprosti kmet: V nedeljo, dne 16. t. m. nas je obiskal liberalni agitator Taufer iz Zagorja. Imel pa je veliko smolo. Sklicaj se shod v šolskem poslopiju prav na tlo, da bi socialni demokratje ne vedeli, da lovi naše kmete za liberalni tabor. slučajno sem bil v St. Lampertu, in ko so mi povedali, da se vrši shod, sem šel pogledat, kaj nam pove ta gospodek. Ali povedal nam je tako malo, da ga ni bilo vredno poslušati: Prepričati nas je hotel, da Slovenci sploh nismo zreli za republiko in da moramo biti zaradi tega monarhisti in če bomo monarhisti, ker imamo slabe ceste, bo že srbski kralj preskrbel, da bodo boljše. Ko pa je le še nekaj časa ponujal monarhijo, se naenkrat oglašal zborovalec, da naj raje pove, kako je v zagorski mesariji sekal meso in ga razpošiljal. Potem pa se je malo pridušil, ter dejal, da ga je vsak teden le 1¹/₂ kg porabil. Ker pa so zborovalci le pričeli vpiti nad njim, da naj se pobere iz St. Lamperta in naj gre raje kuhati apno v Zagorje, da njegove modrosti ne potrebujejo, se je grozno razburil ter rekel: »Kdor je za mene, naj ostane tu, vsi drugi pa ven!« Zgodilo se je, in ostali so trije moški in ena ženska. Ker pa tudi tem štirim ni vedel povedati ničesar več, je zapustil šolsko poslopje. Tako se je pričela liberalna agitacija v St. Lampertu v novi dobi! Gospodje liberalci naj bodo prepričani: St. Lampert je pri vsakih volitvah dosedaj, čeravno je tam večinoma kmečko prebivalstvo, oddal veliko število socialističnih glasov, sedaj v vojski pa smo se naučili tako, da kadar pridejo volitve, bomo volili samo socialnodemokratično!

Z Blok. Kmetje se opravičeno pritožujejo, da jih naša vlada tako pritiska z maksimalnimi cenami za živino, pri tem ko pusti trgovce popolnoma v miru, da blago prodajajo za neverjetno visoke cene. Poglejmo primer: Obleka stane 600 do 1000 K, kilogram soli 12 K, meter kotenine 85 K. Kje so tu maksimalne cene? Ali ni tudi sol in obleka ravnotako neobhodno potrebno za življenje, kot meso. Radostno bi pozdravili sklep vlade, da energično stopina prste trgovcem in jim enako določi maksimalne cene za neobhodno potrebne stvari, kot je storila pri nakupovanju živine. Kdor zna računati, naj računa, pa presoja stvar objektivno.

Celje. Na sijajno obiskanem zboru krajevnne skupine politične organizacije, ki se je vršil dne 16. svečana ob 2. uri popoldne v gostilni pri „Zelenem travniku“, so bili naslednji sodrugji izvoljeni v novi odbor. Predsednik: Marn Jože vrtar juž. železnice, namestnik: Ribič Janez, tajnik: Orosel Vinko, namestnik: Stern Anton blagajnik: Vidic Karl, namestnik: Gorjanc Jože, pregledovalca: Mlaker Ivan, Kaler Matija, odborniki: Walle Ivan, Zabukovšek Matija, Murko Viktor, Filipič Lovro, Schtreicher Josip, Verbič Stanko. — Sodrug Uratnik iz Ljubljane je v daljšem govoru temeljito orisal pot k socializmu in njega zahteve, zakar je žel burno odobravanje. Sodrug Marn je pozival na vstrajno delo za stranke. Govorili so še sodrugji: Štern, Orosel Koler, Murko in Hrastnik, ki je v kratkih besedah označil izkoriščevanje delavstva od strani kapitalistov ter vspodbujal navzoče k pristopu k organizaciji ter k neumornemu delu zanj. Politična šola se prične dne 22. svečana, v kateri bode sodr. Uratnik podučeval vsako soboto od 7—8 ure zvečer.

Iz Celja smo prejeli dopis trgovskega sotrudnika, ki nam veče kot jasno kaže nesramno izkoriščevanje gospode kapitalistov na vseh koncih in krajih. Omenjeni trgovski sotrudnik je služil 8 let pri vojakih, prej pa skozi 7 let pri P. Majdiču v trgovini železnice. V mirnih časih je dobival 140 K mesečne plače in po povratku iz vojaške službe se je istotam zopet ponudil v službo. Ah g. Majdiču mu je povedal, da ga sprejme samo pod pogojem, da mu plača toliko na mesec kot pred vojno. Anj to vnetrpiljoče izrabljanje nenasitnih njegovih žepov? Celo s 300 K se danes nikdo pošteno preživljati ne more! In ne samo to! G. Majdič je podražil vse svoje produkte in vse, kar prodaja! — Vprašamo ga, zakaj tu li on ne prodaja po istih cenah kakor pred vojno? Seveda deklet je dosti in te si upa slabo plačati, zato ima tudi same ženske v svoji trgovini, ki se na železnico prav nič ne razumejo. Ve tudi dobro, da si ubožci, ki morajo iskati kruha za želodec po celem mestu, ne morejo pomagati in da jih lahko plačuje kot se mu zljubi! Taki ljudje so sesalke ljudstva! Stran ž njimi! Trgovski sotrudniki, trdne organizacije je treba!

St. Ilj v Mislinjski dolini. Tu smo lesni delavci sklicali shod za 9. svečana popoldne ob 2. uri, pri kateri prišli smo ustanovili krajevno organizacijo jugoslovanske socialno-demokratične stranke s sedežem v Mislinju. Vkljub zelo slabemu vremenu je bil shod zelo dobro obiskan. Sodrug Štern in Kolar iz Celja sta v triurnem govoru v vznešenih, razločnih besedah razložila pomen bistvo socializma in pravice ter dolžnosti delavca. Pazljivo smo poslušali. Žalibog, da je bil shod radi odhoda vlaka prekratek. V politično organizacijo jugoslovanske socialno-demokratične stranke je pristopilo 35 članov in izvolil se je sledeči odbor: Kranjc Fr., gost. in posest. v St. Ilju kot predsednik, kateremu se naj pošilja

ljajo vsi stranke se tičoč dopisi. Namestnik: Kranjc Karel, lesni predelavec v Mislinju. Tajnik: Vodenik Josip. Blagajnik: Gros Rudolf. Odborniki: Vrhovnik Fran v St. Ilju, Slamnikar Fr. in Gros Franc, lesna delavca v Mislinju. Priglasilo se je tudi 10 naročnikov za »Naprej«. Zahvaljujemo se tudi vodstvu naše stranke v Ljubljani za nesebičen trud edino v dobrobit delavstva.

Seveda bodo nasprotnne stranke trdile in povdarjale, češ, mi smo pravi demokrati; ugodnosti, katere ste delavci do danes dobili, smo Vam mi oskrbeli. — Pa vprašamo jih, zakaj nam jih pa niso poprej oskrbeli? Mi dobro vemo, kaj je bilo z osemurnim delavnikom, tudi vemo za prepire, radi starostnega zavarovanja itd.! Da si pa gospodje od buržoazije ne bodete belili glave, Vam kar naravnost povemo, da edino le socialdemokrati so bili in so še tudi sedaj naši pravi prijatelji in odločni zagovorniki, kateri so koristi delavskega kakor tudi kmečkega stanu vsigdar in vselej nesebično zastopali!

Radi tega je tudi naša parola: delavec, kmet, združita se v naše vrste, ker le v slogi je moč in to bomo v svojem času rabili! Koristi delavskega stanu zastopati more edino le tisti, ki ž njim čuti!

Ptuj. V nedeljo 9. marca se bo vršil v prostorih pri „Belem križu“ velik političen shod, ki ga priredi tuk. krajevna politična organizacija. Začetek shoda ob 9. uri dop. — Istega dne popoldne Zaupni sestanek v Ormožu. Prostor se določi pravočasno. Sodrugji delavci, agitirajte za ogromno udeležbo. Zagotovljena sta poročevalca iz Ljubljane. — Ptuj. Veselični odsek tudi pol. organ. priredi „Družaben večer“ v soboto 1. marca v prostorih gostilne pri „Belem križu“. Vspored objavimo pravočasno.

Ptuj. V ponedeljek 17. t. m. se je vršil pri Belem križu ustanovni občni zbor tukaj se snujoče podružnice usnarjev. Poročal je v poljudnih besedah sodr. Rože. Podružnica šteje lepo število članov in novi odborniki gredo z veseljem in navdušenjem na delo. — V odbor so bili izvoljeni: Predsednik sodr. Schmidt, tajnik: Bedrač Ivan, blagajnik: Primožič Ivan, podpredsednik: Plohl Anton, odbor: Hvalec Mart., Pinterič Jurij in Dušek Alojzij. Pregledovalca računov: Pfeifer Mihael, Gol Ivan. — Za delegata na Zvezin zbor v Ljubljano: sodrug Rože.

Shodi.

Shod osrednjega društva Stavb. delavcev se bo vršil v nedeljo 23. t. m. ob 8. dopoldne v šoli na Ledini v Ljubljani z zelo važnim dnevnim redom.

Moste-Vodmat-Zelena Jama. V soboto, dne 22. svečana točno ob pol 8. uri zvečer v gostilni Sušnik v Zeleni jami predavanje: »Razvoj socialne demokracije«. Sodrugji, agitirajte za obilno udeležbo!

Zidan most. Občni zbor krajevnne skupine se bo vršil ob pol 5. popoldne, ne pa ob pol 8. zvečer, kakor smo pomotoma poročali.

Shodi v nedeljo, dne 23. februarja 1919:

Rovte (na Planini pri Jesenicah) ob 3. popoldne, poroča sodrug Mihevc.

Borovnica ob 2. popoldne, poroča sodr. Kocmur.

Križa pri Trzinu ob 3. popoldne, poroča s. Tokan.

Cirkovci pri Pragerskem, poroča s. dr. Lemež.

Kranj ob 9. uri dooldne, gostilna »pri Fidu«, poroča sodrug Tokan.

Rajhenburg ob 9. dopoldne, poroča sodr. Kopač.

Guštanj v nedeljo ob 11. dopoldne, poroča sodrug A. Kristan.

Shod v ponedeljek, dne 23. februarja 1919 v Celju,

poroča sodrug A. Kristan. Lokal ozir. čas določijo krajevne politične organizacije. Dnevni red: »Politični položaj.

Shod v Radečah pri Zidanem mostu se ne bo vršil to nedeljo, kakor je bilo naznanjeno včeraj.

Dnevne vesti.

— Glede vzdrževalnine. Vojna likvidatura na Dunaju je sporočila, da od 1. januarja 1919 naprej ne nakazuje več družinskih pristojbin za družine onih gažistov in dalje služečih podčastnikov, ki so še v ujeništvu ali pa pogrešani. Take družine omenjenih, ki teh družinskih pristojbin niso prejele že od 1. januarja 1919, naj to takoj javijo pisмено vojaški intendanci za Slovenijo, one pa, katerih vzdrževatelj je pripadal enemu izmed domačih polkov, temu polku. Ti so: ljubljanski (prejšnji 17. pp. in lovski baona štev. 7 in 20), slovenski planinski (prejšnji gorski str. pp. štv. 2), celjski (pp. štv. 87), mariborski (pp. štv. 47 oziroma str. p. štv. 26), tržaški (pp. štv. 97) sedaj v Mariboru, topniško poveljstvo v Ljubljani (prej topn. polki štv. 7, 28 in 128) in saperski bataljon v Ptuj. Te prijave morajo vsebovati vse podatke, ki se tičejo službenega razmerja vzdrževalca rodbi-

ne (ime, vojaška pristojnost, ali aktiven, rezerven, ali črnovojnik, kdaj ujet oziroma od kdaj pogrešan, ime soproge, število in starost otrok, domovinska pravica, natančen naslov sedanje- ga bivališča in naslov osebe, kateri naj se po- šiljajo družinske pristojbine). Prijavi je priložiti dobijeno poučilo (Belehrung), zadnje kupone po- štnohranilničnih nakaznic in potrdilo pristojne- ga občinskega urada (magistrata), da se vzdr- ževatelj družine še nahaja v ujetništvu, oziro- ma, da je še vedno pogrešan. Vrnitev tega iz ujetništva oziroma doznanje njegove usode (smrti) je dolžna vsaka stranka takoj naznaniti likvidaturi vojaške intendance za Slovenijo v Ljubljani, ker bi se moralo sicer postopati proti njej sodnijsko. Družinske pristojbine za navede- ne družine od 1. januarja 1919 dalje in za na- daljne mesece bo izplačevala po dosedanjem načinu omenjena likvidatura. Le-tej pošljejo tu- di polki vse vposlane prijave.

— **Naknadna begunska podpora.** Pri po- verjeništvu za socialno skrb se dan na dan množijo prošnje radi izplačila naknadne begun- ske podpore. Iz mnogih teh prošenj se da skle- pati, da izgubijo pravico do te podpore ako se sedaj ne zglašijo zanj, čeprav nimajo potreb- nih potrdil in dokazil, da bi se jim podpora mo- gla že sedaj izplačati. To pa je zmotno. Pravica do naknadne begunske podpore ostane, ter se zanj ni treba nanovo priglasevati. Poverjeniš- tvo za soc. skrb je izdalo naredbo, po kateri se more naknadna podpora pod gotovimi po- goji že sedaj izplačevati, le zato, da pomore nekaterim beguncem, ki živijo v bedi, pa morejo jasno dokazati, da jim gre omenjena podpora, ter da je še niso prejeli. Vsi drugi dobe to pod- poro pozneje, ko bo mogoče zanesljivo dognati, kdo ima pravico do nje, pa se mu še ni izplača- la. Zato opozarjamo vse begunce, naj ne vlagajo nepotrebnih prošenj, katerih itak ni mogoče vpoštevati, temveč naj počakajo, da se razmere toliko uredijo, da bo mogoče pričeti z izplače- vanjem. Če se poverjeništvu za socialno skrb posreči dobiti tozadevne spise od okrajnih gla- varstev v zasedenem ozemlju, bo to itak takoj razglasilo. — Poverjeništvu za socialno skrb.

— **Simfonična koncerta vojaške godbe iz Maribora** obetata vzvišeno lepega užitka. V Ljubljani popolnega orkestra v simfoničnem oziru že dolgo nismo slišali. Priporočamo ob- činstvu, naj si vstopnice pravočasno v predpro- daji preskrbi. Zares zanimiv spored bo vsako- mur ugajal. Posebno še opozarjamo na dve no- vi izvirni skladbi: 1. Emila Berana, glasbenika v Mariboru »Dve legendi« v F-duru in As-duru in 2. Jana Pešte veliko koncertno uverturo »Ju- goslavija«, ki je generalu Maistru posvečena. Oba skladatelja bodeta svoji skladbi osebno di- rigirala. V drugem koncertu bo prezanimivo izvajanje efektne blestečega Lisztovega kon- certna uvertura, posvečena generalu Maistru. Dirigent: skladatelj Pešta Jan. — Odmor. — 4. Liszt: Klavirski koncert v Es-duru s spremlje- vanjem orkestra. Klavir svira kapelnik g. Brez- ovšek. Godba dospe že v petek v Ljubljano. Vsem dobrodošla!

— **Spored drugega simfoničnega koncerta vojaške godbe iz Maribora** v nedeljo, dne 23. t. m. pod vodstvom kapelnika Ferdo Herzoga ob- seza sledeče skladbe: 1. E. Beran: Dve legen- di F-dur — As-dur. Dirigent: skladatelj E. Be- ran. 2. Massenet: Scenes Pittoresques: Suita. I. Marche. II. Air de Ballet. III. Angelus. IV. Fete Boheme. 3. Pešta Jan: Jugoslavija. Kon- certna uvertura, posvečena generalu Maistru. Dirigent: skladatelj Pešta Jan. — Odmor. — 4. Liszt: Klavirski koncert v Es-duru s spremlje- vanjem orkestra. Klavir svira kapelnik g. Brez- ovšek. 5. Čajkovsky: 1812. Ouverture solenel- le, op. 49. za veliki orkester.

— **Delavski jubilej.** Pojutrišnjem obhaja član tiskarske organizacije Janez Julij Pulko 50 letnico svojega tiskarskega poklica. Društvo tiskarjev se je slavljenca ob tej priliki hvaležno spominjalo kot vestnega člana (od leta 1874) in kot funkcionarja, ki je vedno rad delal v odbo- rih. Sedaj je zaposlen že dolga leta pri firmi Ig. pl. Kleimayr & Fed. Bamberg kot akcidenčni stavec. V mladosti je delal na Štajerskem, v Nemčiji in na Zg. Avstrijskem. K jubileju mu čestitamo in mu želimo še mnoga leta.

— **»Društvo slovenskih vpod. umetnikov«.** Dne 20. t. m. se je ustanovilo zgoraj navedeno društvo. (Naslov začasnega lokala: Stritarjeva ul. 5. II.) V društvo so se vpisali doslej do ma- lega že vsi delavni in pomembnejši vpod. umet- niki. Društvene naloge so v glavnem: čim naj- intenzivnejši razvoj slovenske vpod. umetnosti pod moralničnim vplivom vzajemne vzpodbude med člani s sodelovanjem za kulturne naloge

poklicanih javnih činiteljev, vsega slovenskega naroda, Jugoslavije in ljubiteljev umetnosti v splošnem, kolikor mogoče živa dejanjska skrb za materijalne predpogoje in potrebe umetni- škega stvarjanja svojih rednih članov, pa tudi nečlanov slov. umetnikov, varstvo iz umetni- štvu izvirajočih interesov rednih članov in sl. vpod umetnikov v splošnem, razširjenje in po- globljenje stikov med vpod. umetnostjo in ob- činstvom, podajanje izjav. društvenega razso- dišča o raznih predmetih in zadevah, ki spadajo v področje vpod. umetnosti. — Društveni člani se dele v redne, častne, dopisujoče, ustanovni- ke. Ustanovnik postane lahko vsak, ki plača ustanovnino v znesku 300 K naenkrat ali v ob- roklih.

— **Društvo državnih uslužbencev kralje- stva SHS** za slovensko ozemlje opozarja pri- stopivše organizacije, da je najkasneje do konca februarja poslati natančne imenske sezname članov ter članarino. Člani, ki ne spadajo k no- beni stanovski organizaciji, se pa naprošajo, da v vseh večjih krajih po en član pobira za vsako stroko prijave in članarino ter jih odpošlje ne- mudoma društvu. Nečlanjena društva in posa- mezniki se s tem pozivljajo, da čimpreje javijo svoj pristop skupni organizaciji! Seznami in do- pisi naj se pošiljajo samo društveni pisarni v Ljubljani, Poljanska cesta 31, članarina in de- narni prispevki pa društvu blaginiku davčnemu nadupravitelju Ivanu Lavriču v Ljub- ljani, okrajno davčno oblastvo. Članarina za or- ganizacije je mesečno 20 v za člana, kar plača dotična organizacija, za vse druge pa 50 v. Čla- narino je plačati četrtletno naprej, prvo četrt- letje šteje od 1. svečana 1919. Vsled visokih tiskarskih stroškov društvo za sedaj ne name- rava izdajati lastnega glasila, pač pa stopi to- zadevno v stik z bratskim društvom »Savezom hrvatskih činovnika v Zagrebu«, ki ima že svo- je glasilo. V njem se bodo objavljale društvene in sploh strokovne zadeve in tozadevni članki. Nujne zadeve se bodo javljale članom potom tukajšnjih dnevnikov.

— **Tedenski izkaz o prenosnih boleznih na ozemlju Deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani od 2. do 8. svečana 1919.** Difterija: Brežiški okraj: občina Sevnica 1 oseba obolela. Kranjski okraj: občina Stara Loka (Vižmarje) 1 oseba obolela. Ljubljana mesto: 2 osebi oboleli. Novo- meški okraj: Občina Novo mesto 1 oseba obolela. Griža: Ljubljana, mesto: 1 oseba obolela. Epidemiočno vnetje možganske mrene: Ljublja- na, mesto: 1 oseba obolela. Koze: Črnomeljski okraj: občina Vinice 7 oseb obolelo, 2 umrli. Ptujski okraj: občina Bukovci 1 oseba obolela. Pervenci 4 osebe obolele. Pegasti legar: Ljub- ljana, mesto: 2 osebi oboleli. Tifus: Celjski okraj: občine Braslovče (Parižle) 2 osebi oboleli, Velika Perišica 2 osebi oboleli, Kamniški okraj: občina Kamnik 1 oseba obolela. Ljublja- na, mesto: 1 oseba obolela. Radovljanski okraj: občina Kamna gorica 1 oseba obolela. Slove- njegraški okraj: občina Razbor 1 oseba obolela.

— **Knjige Hrvatske Matice, III. ratno kolo,** so dospele v Ljubljano in se dobe pri poverje- ništvu na magistratu.

— **Pri prehodno gospodarskem uradu** se razpisujejo sledeče službe: 1) enega knjigovod- jo s prakso, zmogljega bilance, 2) štirih pomož- nih uradnikov z dobro trgovsko izobrazbo in prakso, 3) ene strojepiske, popolnoma večje slovenske in nemške stenografije, 4) 2 slugi. Prošnje, pravilno kolekovane in vpremljene s studijskim izpričevali, oziroma diplomami in spričevali o dosedanjem službovanju, tudi s spričevalom o kakem praktičnem izpitu naj se vložijo do 28. februarja 1919 pri podpisnem po- verjeništvu, ki izvrši imenovanja v sporazumu s predsednikom zgoraj omenjenega urada. V prošnjah naj se navedejo plačilni zahtevki.

— **Žegnanje ali škropljenje v Ljubljani.** Neki šaljivi dopisnik nam piše približno v tem tonu: Žegnanje v Ilan, je vsaki dan. Če le na cesti se prikažeš, se prav- gotovo tud' umažeš. Ilansko blato Sv. Petra ceste in drugih ulic, vozniški mečejo ti v diru na obraz, obleko! Ljudje ga z osijo domov na stanovanja in čistijo z oble- ko in obutvijo ljubljanske ceste, ker »gnarja« ni! Dolgo več ne bo, da isto bo: Ljubljana in Benetke. — Vsaj to se naj ukrene, da se prepove po vseh ljubljanskih cestah in ulicah hitro vožnja! — In pa — delo treba plačati, da morejo delavci živeti!

— **Promet po Dunavu** med Belgradom in Gradištem ter Belgradom in Novim Sadom je zopet odprt.

— **V Gradcu** so se vršile velike demonstra- cije in je zaradi tega odredil župan najstrožje odredbe. Prepovedal je točenje alkoholnih pi- jač. Zagrozil je z obsednim stanjem.

— **Razno.** Ko so na Dunaju razglasili izid volitev v ustavodajno skupščino, je zavihrala s stolpa sv. Štefana rdeča zastava. Zgodilo se je prvič, da je s tega stolpa vihrala rdeča zastava, simbol solidar- nosti svetovnega proletarijata. Znak časa! Tudi na po- slopiju državnega urada za vojsko je bil izobešen rdeči prapor. — Velikanski izprevoz, broječ nad 10.000 ljudi, z godbami na čelu, je korakal po Dunaju, proslavljajoč zmago socialistične misli. Govorili so sodrug: Seitz, dr. Fritz Adler, Deutsch ter poveljnik rdeče garde dr. Frei. Na rampi pri poslanski zbornici so sprejeli pozdravili izvoljeni socialno-demokratski poslanci. — Hindenburg se pojavlja. Preje je sklepal zveze z boljševiki, sedaj pa pozivlja nemški narod, naj napne vse moči, da zabrani boljševikom vstop v Nemčijo. — Ameriško društvo 7 imenom Anti-Saloon-League namerava doseči prepoved alkohola v vseh državah sveta. Na Angleško je že po- slalo svoje zastopnike, da delajo v tem smislu. Ta ideja je zelo pametna in želeli je, da se čimpreje izvrši. — Ameriški vojaki lahko sklenejo pismene poroke z de- kleti, ki se nahajajo v Ameriki. Treba le podpisati po- godbo in jo poslati na pristojno oblast, ki bo ukrenila vse potrebno.

Splošna železničarska or- ganizacija za Jugoslavijo skli- cuje v soboto 22. t. m. ob pol 6. popoldne v Mestnem domu javen

železničarski shod da protestira proti krutim obsodbam trž. slov. železničarjev. **Odbor.**

V pojasnilo.

V »Napreju« štev. 38 opisuje neznani pisec »kla- verni« ostanek izza vojnih časov, ki baje tiči v poslo- vanju aprovizacije južne železnice. V pojasnilo povemo odjemalcem imenovane aprovizacije, da je stvar precej pretirana in s tem prekoračena meja zaslužene kritike, ki gre na rovaš izvoljenega aprovizacijskega odbora. Istina je namreč, da je odbor od strani železniške uprave za- črtano delovanje do določene meje, katere ne sme pre- koračiti. Odbor ne sme samovoljno razpolagati s kapi- talom, investiranim od železniške uprave v to podjetje. Istotako ne sme samovoljno nakupovati živil in sklepati pogodb. Za ta posel je bil od železniške uprave določen nadrevident g. P. kot nadupravitelj, kateremu je želez- niška uprava poverila posredovanje glede nakupa živil in ga pooblastila, sklopiti nakupne in prodajne pogodbe. Ni pa treba naglašati, da je preskrba in delovanje v aprovizacijskih poslih sedaj mnogo boljše, nego za časa raznih Wiese-jev. Pisec meni, naj bi se poslovanje aprovizacije izpremenilo. Radi verujemo, da bi kritike takoj ponehale, če bi se delila živila (posebno moka) v poljubni množini, to se pa, žal, v doglednem času ne bo moglo zgoditi. Založiti se moremo z živili le v toliko, kolikor določijo merodajne oblasti. Tega ne bi mogli predlagati tudi najbolj energični odborniki. Neresnica je, da se nahaja v skladišču ameriška moka, ki naj bi se prodajala kg 6—7 K. Doslej je nismo prejeli niti lota. Ni nam pa znano, če razpolaga z ameriško moko ljubljans- ka mestna aprovizacija in jo prodaja po 3 K 60 vin. kg. Zato se tudi ne more govoriti o razliki cen. Pač je pri neki seji nadrevident Z. poročal, da se pričakuje ameri- ška moka, loco Dubrovnik, po 6 K za kg. Glede sklad- kotja je znano, da se je doslej vedno razdeljeval tako, da je dobil vsak odjemalec predpisano mesečno količino sledkorja. Kar se tiče tratve g. Z. v »Napreju« štev. 33 priporočamo, da naša aprovizacija do današnjega dne ni dobila od g. Z. niti dkg drože; popolnoma ničevno je torej sumničanje, da si gospodje v aprovizaciji pridržijo drože v svojo korist (g. Z. je trdil, da daje drože za pekarijo, Op. ured.). Pošiljatev cikorije v Maribor brez spremlje- valca je odredil g. P. Ukrenilo se bo vse potrebno, da škode, ki je nastala vsled tatvine pri tej pošiljavi, ne bodo trpeli odjemalci. Da je sprevidnik Kanje nemčur, to je izrekel g. P. šele po določitvi, da voza ni treba spremljati ob belem dnevu. Zakaj se je g. P. tako izra- žal glede nemčurstva Kanje, to prepuščamo njemu sa- memu. Istina je, da želi vodstvo aprovizacije južne že- leznice izpremembe v odboru. Da gospodje pri Z. J. Z. ne marajo za nas, tega jim ne zamerimo. Iz mržnje iz- vira tudi njihova deviza: »Proč z internacionalo!« Vpra- šanje izpremembe odbora je razmotrival pri neki seji g. Z. in priporočal, da ni treba razpisati volitev, temveč naj se odborniki kar določijo. To so pač nazorji. Mi sto- jamo na stališču, naj se odbor aprovizacijske poslovalnice južne železnice izvoli na podlagi splošne, direktne in tajne volilne pravice vseh konsumentov. Ta novoizvo- ljeni odbor naj deluje v doberbi vseh konsumentov brez razlike strank, kajti odbor ne predstavlja strankarsko, temveč gospodarsko podjetje. G. Pl. je rekel, da se za volitve tudi poverjeništvu za promet interesira. Mi od- ločno protestiramo proti vmešavanju poverjeništvu, kajti zadeva je privatnega značaja in naj se brigajo zanj kon- sumentje sami. Če danes opozarjamo vse konsumente brez razlike strank na te volitve, ki bodo v doglednem času razpisane. Izvolijo naj se odborniki, ki bodo delo-

vali v dobrobi konsumenčev in tudi znali zastopati njihove koristi.

Odbor juž. žel. aprovizacije.

(Pripomba ured.: Vse prijatelje vladno opozarjamo, da vse svoje pritožbe zabeležijo v pritožbeno knjigo. Ker imajo konsumenti svoje zastopnike v odboru, bo odbor pritožbe upoštevali.)

Umetnost in književnost.

Peter Bezruč: Šlezke pesmi. Prevel Fr. Albrecht. Pravkar je izšel v založbi: »Slov. Socialne Matice« v Ljubljani prevod »Šlezkih pesmi« Petra Bezruča, z lepim posvetilom avtorjevim in izčrpnim opozarjamo na to knjigo. Martineka. Občinstvo opozarjamo na to knjigo, ki bi morala postati duševna last vsakega slov. človeka, kot je že davno prešla v meso in kri narodu češkemu. Bezruč je eden najkrepkejših evropskih pesnikov, žarišče njegove samobitne pesni tvorijo nacionalno-socialne borbe na spornem ozemlju češko-poljsko-nemškem. Ružine, plavži, rudokopi, to je Bezručev milje, nasilno potujčevanje s strani oholih Nemcev in Poljakov, beda teh zatiranih sedemdeset tisoč, ko se s trudom še vzdržujejo na površju, je siže njegove pesmi. Strašna je ta pesem, kakor iz ognjenih globin zemlje privrela, zato biča dušo čitatelja s takšnim neodoljivim krutim čarom, da ji ne pozabiš nikoli več. V tej pesmi vidiš: to ni literatura, to je življenje, to je krčevit krik tistega, ki v poslednji uri, umirajoč nasilne smrti, bruhne svojo bol in svoj odpor v svet. Zato je Bezručeva pesem tako naša, tako slovenska. Čitač jo te stila se ti zdi, da govori pesnik o našem zatiranju, naši bedi in boli našem tisočletnem umiranju. In najsi smo danes svobodni, nam je ta knjiga najdragocenejši izraz naših težkih borb v preteklosti in resen opomin za bodočnost. Zato jo mora poznati vsak Slovenec.

Knjiga se dobi v vseh slovenskih knjigar- nah. Naročila sprejema tudi »Slovenska Socialna Matica« v Ljubljani, poštni predal 91. Cena 7 kron.

Končno opozarjamo, da se začasno obrača na **upravnishvo »Demokracije« in »Slov. Socialno Matico«** le pismenim potom in sicer na **našoj Ljubljani, poštni predal 91 in ne več Ljubljana, Kolodvorska ulica 5.**

»Plamen«. Prejeli smo 3. številko polumesečnika za vse kulturne probleme, ki ga izdajata Miroslav Krleža i August Cesarec z naslednjo vsebino: M. Krleža: Veliki petak 1919. (Karlu Liebknechtu u spomen.) — Michelangelo Buonarroti. — A. Cesarec: Pobeda duše — Zidanje novoga doma — I. Gorenčević: Cristoval Colon — * * *: Labudja pesma Karla Liebknechta. — »Plamen« izlazi svakog 1. i 15. u mesecu na najmanje 40 strana. Polletna naročnina 20 K. Posamezne številke 2 K. Uredništvo i uprava: Zagreb, Ilica 7, I. nadstr.

Demonstracije v Budimpešti.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča ogrski dop. urad: Še v teku noči je policija odredila stroge odredbe, da se polasti voditeljev komunistov. Ob pol 4. zjutraj se je v približno 50 avtomobilih pripeljala močna patrila pred stanovanja komunističnih vodij, od katerih so jih 42 aretirali. Pri višjem mestnem glavarstvu so pričeli zasliševati komuniste, katere dolže, da so se ugeležili umora.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča ogrski tisk. urad: Voditelje komunistov, ki so jih ponoči zajeli, so odpeljali v odgonsko hišo, kjer jih straži policijsko moštvo. To je bilo tembolj potrebno, ker se je bilo bati, da se bo ostalo policijsko moštvo, 40 do 50 mož, morebiti maščevalo nad zaprtimi voditelji komunistov. Danes ob 10. dopoldne so vdrl razdraženi policisti v odgonsko hišo, ki so jo preiskali in med komunisti zlasti krvavo pretepli Belo Kuhna in Belo Vago. Komunisti so obljubili, da se ne bodo nikdar več udeležili podobnih demonstracij.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Včerajšnji napad na uredništvo socialističnega lista »Nepszva« je po vsem mestu vzbudil veliko razburjenje. Danes dopoldne je policija ugotovila, da je puščal zahteval pet žrtev.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča ogrski tisk. urad: Socialno demokratično delavstvo je danes vstopilo v demonstracijsko stavko, da tako protestira proti komunističnim izgre- dom. Ker so za danes ob 11. dopoldne sklicali komunisti zborovanje na trgu pred parlamentom, je odkorakalo pred parlament 70 do 80.000 socialno-demokratičnih delavcev.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Demonstracija, ki jo je priredila socialno-demokratična stranka pred parlamentom, se je udeležilo nad 100.000 oseb. V mestu so bile danes zaprte vse kav- varne, gostilnice in trgovine, vsled česar so bile osebe, ki so navezane na gostilniško hrano, brez živil. Popol- dne so po ulicah patrolirali vojaki ljudske republike z nasajenim bajonetom. Na več krajih so bili govori.

Novi atentati.

Pred par dnevi je brzojav raznesel po ce- lem svetu vest, da je bil na ministrskega pred- sednika francoske republike Clemenceau izvr- šen atentat. Več strelav je oddal nanj napada- lec in ga ranil. — Danes pa je razburkala svet novica: Bavarski ministrski predsednik Kurt Eisner je bil umorjen. Ustrelil ga je od zadaj poročnik grof Arco-Valley. Eisner je dobil dva strela v glavo in bil takoj mrtev, morilca pa je ustrelila straža. A to še ni dovolj. V bavarskem deželnem zboru se je izvršil atentat tudi na mi- nistra Auerja, ko je ravno izražal svoje ogor- čenje nad umorom ministrskega predsednika. Neznani moški je oddal na ministra več strelav in tudi z galerije so pričeli padati strelji. Auer je težko ranjen, neki poslanec smrtno zadet, dva ministerijalna uradnika težko ranjena. — Z mrzlično naglico se dela povsod na to, da se odpravi anarhija in da se vpostavimo redne razmere ter da svetu po petih letih gorja in stradanja zasije solnce svobode, da dobi ljud- stvo tako zaželjeni mir in živež. Jedva je neko- liko polegel bratomorni boj socialističnih struj v Nemčiji, že se vžiga po svetu nov plamen, boj posameznika proti posamezniku. Na eni strani dviga nesrečno in popolnoma izmozgano ljudstvo roke proti zatiralcem, proseč jih miru. In ker ga jim ti nočejo dati, čujejo se iz vrst te obupane mase klici pretenja, ki utegnejo po- stati resnica, če se vodilni politiki ne vzdrimijo iz omrtvelosti in zaspanosti. Na drugi strani pa klika militarističnih grofov in junkerjev ne mo- re pozabiti na svoj padec; maščevati se hoče, zato pobija vse, kar ji pride pred cev samo- kresa. Brzojavni biroji pa sestavljajo poročila in ta hite med svet: Boljševiki delajo atentate. Da. grofje in oficirji so postali boljševiki! — Tu treba pokazati na glavnega krivca vsega zla, ki vodi svet v anarhijo, to je današnji dru- žabni red. Izpremeniti se mora! Proč s krivi- cami! Hočemo nov družabni red, zahtevamo ga, da svet ne vtone v lastni krvi!

O homatijah v Nemčiji prinašamo nasled- nja brzojavna poročila:

Monakovo, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Danes dopoldne je poročnik grof Arco-Valley z dvema streloma iz revolverja usmrtil ministrskega pred- sednika Eisnerja, ko je bil ta na potu iz ministrstva za zunanje stvari do deželne zbornice. Napadalec je obstre- lila straža ter ga tako težko ranila, da se bori s smrtjo.

Monakovo, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Deželni zbor se je sestel danes dopoldne k svoji seji, v kateri je prišlo do krvavih dogodkov. Ko je sta- rostni predsednik dr. Jäger otvoril sejo, je nekdo izmed poslušalcev na tribunah zaklical z razburjenim glasom: »Eisner je ustreljen, takisto morilec!« Zbornice se je polastilo razburjenje. Starostni predsednik je v kratkih besedah obsojal umor. Razburjenje zbornice je postalo tako veliko, da so morali sejo prekiniti. Vojaško posadko v deželnem zboru so takoj povečali. Nihče ni smel vstopiti v poslopje ali ga zapustiti. Vse osebe, ki so bile v zbornici, so preiskali, če imajo kaj orožja. Ob enajstih so sejo zopet otvorili. Poslanci so prišli skoraj polnošte- vilno. Tudi tribune za poslušalce so bile prenapolnjene. Minister za notranje posle Auer je govoril žalnico za Eisnerjem. Nato je poslanec Süßheim (socialni demo- krat) predlagal, naj se seja odgodi in naj se prepusti sklicanje prihodnje seje starostnemu predsedniku (Odo- bravanje.) Ko je poslanec Giehl hotel podati izjavo in stopil nekaj korakov proti mizi za referente, je počil strel. Poslanec se je polastila velika panika. Več stra- lov je počilo pri izhodu in na tribuni za poslušalce. Po- slanci so skozi vsa vrata pobegnili iz dvorane. Nekdo je dvignil zastor pri levih vratih in vdrl v dvorano ter je večkrat ustrelil proti ministrski mizi. V leve prsi zadet, se je mahoma zgrudil minister Auer. Poslanca Orla (ba- varska ljudska stranka) je zadela krogla smrtnonevarno. Dva ministerijalna uradnika sta bila težko ranjena. Mi- nistra Frauenderfer in Hoffmann ter poslanci socialno- demokratične frakcije so izkušali pomagati ministru Au- erju. Krogla je ministru Auerju predrla leve prsi. Rana je smrtnonevarna. Sanitetno osebje je nudilo ministru prvo pomoč. Seja je bila prekinjena.

Frankfurt ob Meni, 21. febr. (Lj. k. u.) Čeho- slov. tisk. urad poroča: Glasom nepotrjenih vest iz Mo- nakovega je bil razen Eisnerja in Auerja tudi minister Rosshaupter umorjen. Auer in Rosshaupter sta bila pri- vržena Scheidemannove stranke.

Berlin, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. ura- da poroča »Berliner Tageblatt« iz Monakovega: Ko so hoteli poslanci v zborniški dvorani zadržati morilca, je ta oddal še pet strelav proti ministrski mizi. Klcal je. »Vse bom postrelil!« Poslanci so se poskrili pod klopi ali so se vrgli na tla. Ob istem času so počili strelji na tribuni za poslušalce. Pri tem je bil poslanec Orel ubit. Kakor poroča »Vossische Zeitung« iz Monakovega, je razburjenje v mestu doseglo vrhunec. Spartakovci in ne- odvisni pozivljejo k generalnemu štrajku. Danes popol- dne bodo delavci in oboroženi vojaki demonstrirali proti

časopisju, kapitalistom, dijakom, častnikom in plemstvu. Proglasili so generalno stavko. Vsi obrati, tudi za časo- pisje, počivajo.

Monakovo, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Delavski in vojaški svet, ministrstvo za vojne zadeve, mestni poveljnik in policijski predsednik so dali nabiti lepake, kjer neznajajo, da je narodno sodišče že uvedlo strogo preiskavo in da bo kar najstrožje kazno- valo vse krivce zadnjih dogodkov.

Berlin, 21. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča iz Monakovega: Nemiri v mestu so se okoli pol- dne povečali. Avtomobili z rdečimi zastavami in letaki z napisi »Maščevanje za Eisnerja« so drevili po mestu. Trgovine so zaprte; delo v tvornicah počiva. Popoldne je bilo na Theresienwiese ogromno zborovanje. Na več krajih v mestu so streljali.

Zadnje vesti.

S severne fronte.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 21. t. m. ob pol 11. dopoldne iz uradnega vira: Koroško: Dne 20. t. m. so streljali Nemci na naše postojanke pri Lušniku, Kaltenbrunn in Arlsdorfu. Pri Arlsdorfu so metali ročne gra- nate. Nemška artiljerija je streljala na Kohldorf pri St. Rupertu. Dne 21. t. m. ob 4. zjutraj so Nemci zopet streljali pri Arlsdorfu. — Sta- jersko: Dne 20. t. m. ob pol 11. dopoldne je okoli 40 Madžarov poizkušalo na brodu preko Mure na našo stran. Prevoz je bil zabranjen.

Francozi prevzeli avstrijske ladje.

Madrid, 21. (Lj. k. u. — Brezžično.) Po- morski ataše pri francoskem poslanishvu, Du- val, je prevzel avstrijske ladje, zasidrane v luki ferrolski.

Zahteve čehoslovaške republike.

Praga, 21. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslova- škega tisk. urada poroča »Večer«: »Journal de Geneve« priobčuje uvodnik z naslovom »Če- hoslovaško vprašanje«, kjer pravi, da glavne točke čehoslovaških zahtev niso naletete na velik odpor v Parizu. Čehoslovaška republika mora biti ali močna država, ali pa sploh nima obstoja. Srednja pot ni mogoča. Država mora imeti številno prebivalstvo, da varuje svoje in- dustrije in gospodarski razvoj dežele. Država mora vsled tega imeti dostop do morja.

Zaupnica vladi nemške republike.

Weimar, 21. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad. Narodna skupščina. Nadaljevanje. — Ministrski predsednik Scheidemann je nadalje- val: Mlada republika je v nevarnosti, da se v najkrajšem času zruši. Tla, na katerih stojimo, se majo. Mogoče bo že v najkrajšem času velik polom, ako se nam ne posreči, da prepre- čimo blazno in hudodelsko početje v ruhrskem ozemlju. Preverjen sem, da bodo vladne čete kmalu ugnale Špartakovce. Narodna skupščina zahteva uporabo vseh sredstev, da se država ubrani boljševikov in drugih tolp na vzhodni meji Nemčije. Postopanje entente, izstradalna blokada, zadrževanje surovin in naših vojnih ujetnikov ženejo nemški narod v obup. — Nato je narodna skupščina z vsemi proti glasovom desnice in neodvisnikov sprejela zaupnico vladi.

Železničarska stavka v Banatu.

Budimpešta, 21. (Lj. k. u.) Glasom Dunajskega kor. urada poroča Ogrski kor. urad: Po zanesljivih poročilih iz južne Ogrske je v vsem Banatu izbruhnila splošna železni- čarska stavka.

Francoski general, poveljnik Banata.

Budimpešta, 21. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča iz Arada: Včeraj je dospel semkaj francoski general Gondrecourt, ki bo prevzel poveljništvo nad vsem Banatom. Me- sto Arad so proglasili za strateško k Banatu pripadajoče.

Program komunistov na Westfalskem.

Hamam, 21. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslo- vaškega tisk. urada nameravajo komunisti na Westfalskem izvesti nastopni program: Na Westfalskem in na Ruhrskem nameravajo ko- munisti ustanoviti revolucionarno ljudsko brambo. Tudi socializacijo vseh industrijskih podjetij nameravajo izvesti takoj. Ustanovili bodo tri ljudska poverjeništa, in sicer za so- cializacijo, za prehrano in za ljudsko brambo. To so načela komunističnih načrtov zapadno- nemške republike.

Guverner v Berlinu socialni demokrat.

Berlin, 21. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Socialni demokrat, poslanec Schöpflin, je bil imenovan za guvernerja v Berlinu.

Mednarodna delavska zakonodaja.

Pariz, 12. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča brezžično: Komisija za mednarodno delavsko zakonodajo je imela v četrtek sejo pod predsedstvom Gompersa. Nadaljevala je razmotrivanje načrta mednarodnega odgovora, ki ga je predložila angleška delegacija.

Velikanska stavka na Angleškem.

Bazel, 21. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: »Times« poročajo o stavki v Angliji, da stavka sedaj nad en milijon delavcev. V waliških premogovnikih so delavci ustanovili delavski svet, ki je prevzel funkcije delavskih zvez. Tudi liverpoolski pristaniški delavci so enoglasno sklenili ustanovitev delavskega sveta.

Razno.

* Viljem Hohenzollern — noče govoriti. Poročevalec lista »Giornale d' Italia« je prosil bivšega nemškega cesarja za razgovor. Ta mu je pa odgovoril po grofu Bertincku: »Grenotno je potrebno molčanje. Pride pa dan, ko bom moral govoriti in bom govoril.« Morda bi bilo bolje, če bi Vilček sploh opustil svoje gozbezanje za vedno, kajti v vojni se ni posebno obneslo. Tudi če pride pred mednarodno sodišče, se ne bo mogel izvit z namazanimi jeziki.

* Tolažba za kadilce. Zagrebški listi poročajo, da se nahaja v Makedoniji 10.000 vagonov tobaka, katerega pa radi razrušenih železnic ne morejo prepeljati v notranjost države v svrhu predelave. Kadilci, je nekoliko potrpljenja! — Žal, da takih vesti zelo primanjkuje glede založbe — živili.

* Razstava ogromnega kita v Zagrebu. Ribiči mesta Vinjace v Dalmaciji so ulovili ogromnega kita, ki se je zatekel v Jadransko morje, katerega srce tehtja samo 300 kg. Italijanski general na Reki jim je ponudil veliko nagrado, ako ga prepeljejo v Italijo in tam razstavijo. Toda narodni Dalmatinci so ga prepeljali v Zagreb in ga razstavili na trgu. Vstopnina za odrasle 2 K, za nedorasle 1 K. — Nadejati se je, da to redkost kupi muzej v Zadrebu za svojo zbirko.

* Statistika šol v Zadru. V nastopnem podajamo statistične podatke o obiskovanju učencev ljud. in srednjih šol v Zadru, v šolskem letu 1918/19. V hrvaških šolah se je vpisalo v sedanjem šolskem letu: V ljudske šole skupno 673 učencev oziroma učenk, v meščanski ljudski šoli Brodarine 167, v meščanski ljudski šoli Stani 55, v meščanski ženski šoli Sv. Dimitrija 121, skupno v vseh ljudskih šolah 1016 učencev in učenk. Učiteljske 70, gimnazija s srbskim učnim jezikom 469. Na italijanskih šolah je pa vpisanih: na ljudskih šolah 471, na meščanskih Sv. Dimitrija 93, skupno torej 564 učencev in učenk. Na gimnaziji z italijanskim učnim jezikom 157 učencev in učenk in na realki z italijanskim učnim jezikom 181 učencev in učenk.

Aprovizacija.

Prodajalci moke se vabijo, da se zglase v sredo, dne 26. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestno posvetovalnico radi nakazila moke.

Premog za peči v IX. okraju se bode prodajal po sledečem redu: Na vsak drugi odrezek belih izkaznic za IX. okraj se dobi pri tvrdki Richter, Trnovska ulica, po 50 kg premoga, ki stane 6 K 20 vin. Premog se prodaja v ponedeljek, dne 22. in v torek, dne 23. t. m.

Kislo zelje za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. štev.

1 do 400, od 9. do 10. štev. 401 do 800, od 10. do 11. štev. 801 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg zelja na osebo, kilogram stane 1 krono.

Kislo zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: VIII. okraj dopoldne od 2. do 3. štev. 1 do 300, od 3. do 4. štev. 301 do konca. — IX. okraj od 4. do 5. ure. Vsaka stranka dobi 2 kg zelja na osebo, kilogram stane 1 krono.

Aprovizacija lužne železnice razprodaja fižol, jajca in malinovec.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in
lak-usnja z usnatimi poplati
se dobe po dnevni cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi
podplati po K 85— za moške,
K 73— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

!! POZOR !!

! - Nikakega veriženja več - !

Vsi, ki želite odpomoči navijanju cen, najboljšo storite, da si brez izkaznic nakupite manufakturnega blaga v poljubni množini v skladišču na Francovem nabrežju št. 1 (Filipov dvorec) pri Frančiškanskem mostu.

Razprodaja se vrši dnevno dopoldne od 8. — 12. in popoldne od 2. — 5. dokler bo kaj zaloge. Prodaja se pod nakupno ceno. Pri večjem nakupu izdaten popust, ter edino ugodna prilika za trgovce na deželi.

Prodaja se posestvo

obstoječe iz hiše, kleti, njive,
travnika in nekoliko gozda;

je tudi lepa lega za vinograd.

Naslov pove upravništvo.

Dva žagarja (dobra gaterista)

rabim za takojšnji nastop za žago na
Gorenjskem. Za hrano preskrbljeno.
Oglasiti se je pri Ferd. Arnejcu,
trgovcu z lesom, Jesenice, Gorenjsko.

Št. 2086.

Razglas.

Glasom naredbe celokupne deželne vlade z dne 20. januarja 1919, št. 310 »Uradnega lista« št. XLIII bil je dosedanji »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani« preosnovan v državni »urad za pospeševanje obrti«.

Pri tem uradu je namestiti:

1. enega inženirja elektrostrojne stroke kot ravnatelja;
2. enega eksportnega akademika;
3. enega konzulenta za keramične izdelke s teoretično izobrazbo in prakso v izdelovanju lončene posode, opeke in glinastih izdelkov sploh;
4. enega konceptnega uradnika (izprašane jurista) s prakso v obrtnih zadevah.

Prošnje, pravilno kolekovane in opremljene s študijskimi izpričevali, oziroma diplomami in izpričevali o dosedanjem službovanju (ad 3.) tudi z izpričevalom o kakem praktičnem izpitu, naj se vložijo do

28. februarja 1919

pri podpisnem poverjeništvu, ki izvrši imenovanja v sporazumu s predsednikom zgoraj omenjenega urada.

V prošnjah naj se navedejo plačilni zahtevki, upoštevajoč, da odgovarja mesto ravnatelja VII. činovnemu razredu državnih uradnikov. Ostala razpisana mesta se bodo zasedla v činovnih razredih, kakor odgovarjajo sposobnostim najprimernejših prosilcev.

Ljubljana, dne 18. februarja 1919.

Poverjenišstvo za javna dela in obrt:

Inž. V. Remec l. r.

Štev. 2234.

Dražbeni razglas.

V ponedeljek, dne 3. marca 1919 in po potrebi naslednje dni ob 9. uri dopoldne se bo oddalo iz skladišča v kemični tovarni v Mostah pri Ljubljani na javni dražbi približno 100 različnih sodov, 20 hrastovih kvasnih kadi po 36 hl., 47 raznih kadi od 5 do 180 hl., lesena stena (pregrada), 2000 steklenic. Izdražitelji morajo kupljeno blago takoj plačati v gotovini in odstraniti na lastne stroške.

Dražbena komisija si pridržuje pravico ponudbe pod izključnimi cenami zavrniti, kakor tudi spekulativne nakupe preprečiti.

K dražbi se vabijo zlasti direktni porabniki.

Nadaljna tozadevna pojasnila daje ravnatelj kemičnega preskuševališča inž. Jakob Turk.

Poverjenik za javna dela in obrt:

inž. V. Remec s. r.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1919.

Štev. 335.

Razpis.

Pri osrednjem uradu montanističnih obratov za Slovenijo v Ljubljani je namestiti začasno

pisarniškega slugo.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z rojstnim listom, z dokazili pripadnosti k državi SHS in dosedanjem službovanju ter zdravniškim izpričevalom o sposobnosti za izvrševanje službe je vložiti

do 1. marca 1919.

Vojni invalidi imajo prednost v smislu naredbe deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani z dne 23. novembra 1913, št. 115.

Osrednji urad montanističnih obratov v Ljubljani
dne 20. februarja 1919.

500 gozdnih delavcev

za v bosanske gozdove k veliki parni žagi se sprejme takoj v delo. Plača 20 — 30 K dnevno. Lastna aprovizacija. Orodje je po možnosti prinesiti s seboj. Voznina se plača. Oglasiti se je osebno vsak četrtek popoldne v našem uradu v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 3. Odhod v skupinah vsak petek iz Ljubljane.

„SVOBODA“, družinski list, je izšla.

Izhaja 15. vsakega meseca. Stane letno 12 K, polletno 6 K.

Najljubnejše Vas vabimo na naročbo družinskega lista „Svoboda“, ki izhaja 15. vsakega meseca. „Svoboda“ prinaša v preprosti, a umetniški obliki povesti, pesmi, članke in lažje znanstvene razprave, posebno o zdravstvu, in na ta način v vsakem oziru zadošča potrebam družin. Uredništvu se je posrečilo pridobiti dobre in ugledne slovenske pisatelje, pesnike in znanstvenike, obenem pa prinaša tudi manjše, a dovršene prevode iz tujih slovstev; prav posebno bo uredništvo gojilo ono panogo slovstva, ki umetniško ali znanstveno posega v socialna vprašanja in bo list tako povsem odgovarjal duhu časa. — „Svoboda“ izhaja za enkrat v skromnejšem obsegu, ki pa se poveča takoj, čim se odzove povoljno število naročnikov. Ko se razmere ublažijo, bomo prinašali v „Svobodi“ tudi umetniške priloge, zlasti domačih slikarjev, ki naj se denejo v okvir in bodo mesto tujega, dostikrat ničvrednega blaga v umetniški okrasek slehernega preprostega doma.

Starši, naročajte „Svobodo“, čitajte jo, širite med svojimi znanci! Dajte jo v roko zlasti svojim doraščajočim hčeram in sinovom, ki so najbolj željni in potrebni dobrega, lepega in poučnega čtiva! „Svoboda“ stane celoletno K 12—, polletno K 6—, posamezna številka K 1-20, člani izobr. delav. društva „Svoboda“ prejmejo list zastoj. Naročnino je pošiljati na Upravništvo družinskega lista „Svoboda“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Uredništvo in upravništvo „Svobode“.

- - Sprejema se tudi inserate. Cene po dogovoru. - -

Naročajte, čitajte, širite naš družinski list „SVOBODA“.

*) Kdor želi pristopiti k delav. izobr. društvu „Svoboda“, naj se javi tajništvu, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Vstopnina znaša 50 vinarjev, članarina mesečno K 1—.